

De minister van Infrastructuur en Milieu

Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum
19 mei 2017

Ons kenmerk
z2017-02271

Uw brief van
13 maart 2017

Contactpersoon

070- 888 8500

Uw kenmerk

Onderwerp
Advies experiment elektronische aanvraag rijbewijzen

Geachte ,

Bij brief van 13 maart 2017, aangevuld bij e-mailberichten van 30 maart en 16 mei 2017, heeft u de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 51, tweede lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) gevraagd te adviseren over het ontwerpbesluit houdende tijdelijke regels ten behoeve van een experiment met de elektronische aanvraag van rijbewijzen (hierna: het besluit).

Aanleiding en doel besluit

Deze algemene maatregel van bestuur bevat voorschriften inzake een experiment met het op elektronische wijze aanvragen van rijbewijzen. Tevens wordt een experiment mogelijk gemaakt met het door de Dienst Wegverkeer (RDW) laten (thuis)bezorgen van elektronisch aangevraagde rijbewijzen.

In het experiment wordt op beperkte schaal de mogelijkheid geïntroduceerd om het rijbewijs elektronisch aan te vragen. In eerste instantie wordt die mogelijkheid slechts in een klein aantal, door de minister aan te wijzen gemeenten gecreëerd. Bovendien wordt de mogelijkheid een elektronische aanvraag in te dienen beperkt tot de relatief eenvoudige gevallen, waaronder de verlenging van een rijbewijs.

Het experiment is een belangrijke stap in de modernisering van het aanvraag- en afgifteproces voor rijbewijzen, aldus de minister. Het experiment maakt het in de eerste plaats mogelijk om het elektronische aanvraagproces in een beperkte setting te testen, zonder dat dit ten koste gaat van de betrouwbaarheid. Daarbij wordt onderzocht of de elektronische aanvraag inderdaad leidt tot een vereenvoudiging van het aanvraagproces, of het elektronische aanvraagproces goed loopt en of het mogelijk is door middel van digitalisering de fraudebestendigheid van het aanvraag- en afgifteproces van het rijbewijs te versterken.

Datum
19 mei 2017

Ons kenmerk
z2017-02271

Beoordeling van het besluit

In het licht van een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens geeft het besluit aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van kracht. Uw besluit is door de AP reeds aan de AVG getoetst. Voor zover de AVG tot een ander dan wel aanvullend oordeel leidt, zal dit specifiek worden vermeld. In dat kader acht de AP het echter wel van belang het volgende op te merken. De AVG beoogt in de gehele Europese Unie een uniforme toepassing van de regels inzake bescherming van de grondrechten en de fundamentele vrijheden van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens. Teneinde de uniforme toepassing van de AVG te bewerkstelligen is onder meer noodzakelijk dat de toezichhoudende autoriteiten in de verschillende lidstaten van de Europese Unie gezamenlijk bijdragen aan de ontwikkeling van uniforme uitleg van bepalingen van de AVG. Gelet op de omstandigheid dat de AVG pas vanaf 2018 van kracht is en zal worden toegepast, kunnen inzichten met betrekking tot de toepassing van de AVG – door bijvoorbeeld benodigde afstemming met andere toezichhouders – in de toekomst mogelijkerwijs invloed hebben op het huidige oordeel van AP.

Verantwoordelijke gegevensverwerking

Op grond van artikel 1, aanhef en onder d, van de Wbp is de verantwoordelijke de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of tezamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.

In de nota van toelichting staat in dat kader het volgende vermeld:

‘In het kader van het experiment verwerkt de erkende fotograaf persoonsgegevens. De erkende fotograaf handelt hier in opdracht van de burger en is de verantwoordelijke in de zin van de Wbp voor de gegevensverwerking.’

Voorts vermeldt de nota van toelichting:

‘Het Ministerie draagt de beleidsverantwoordelijkheid voor het experiment en zal zorg dragen voor de evaluatie. De RDW is verantwoordelijk voor de applicatie die de elektronische aanvraag mogelijk maakt en wordt de afgevende instantie voor de elektronisch aangevraagde rijbewijzen. De RDW zal tevens een taak krijgen ten aanzien van de erkenning van fotografen die de pasfoto en handtekening verwerken en namens de burger indienen. [...] In het kader van de erkenning van de fotograaf worden eisen gesteld aan de kwaliteit van de pasfoto, eisen rond de beveiliging van de dataverbinding en eisen in verband met de bescherming van persoonsgegevens. Het toezicht op de fotografen is geborgd door het gebruik van de juiste software, middels procesbeschrijvingen en incidentele bedrijfsbezoeken. [...] De fotograaf handelt verder volgens de voorwaarden die voortvloeien uit de aan hem door de RDW verleende erkenning.’

Gezien het vorenstaande kan het er niet zonder meer voor worden gehouden dat de erkende fotograaf de verantwoordelijke is voor de gegevensverwerking, nu deze in dit geval niet het doel en de middelen voor de

Datum
19 mei 2017

Ons kenmerk
z2017-02271

gegevensverwerking lijkt vast te stellen. De AP verzoekt de minister de 'verantwoordelijke voor de gegevensverwerking' in het kader van dit besluit aan te passen, dan wel nader te motiveren.

Grondslag

Op grond van artikel 8 van de Wbp mogen persoonsgegevens slechts worden verwerkt, voor zover thans van belang, indien:

- b. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst;
- e. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt.

In de memorie van toelichting bij de Wbp staat ter zake van artikel 8, aanhef en onder e, van de Wbp het volgende vermeld;

'De bepaling stelt als voorwaarde voor de rechtmatigheid van de gegevensverwerking dat zij toegespitst moet zijn op een goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan aan wie de gegevens worden verstrekt. Een taak is publiekrechtelijk indien deze is gebaseerd op een speciaal voor het openbaar bestuur bij of krachtens de wet geschapen grondslag. In de regel gaat een uitoefening van een overheidstaak gepaard met op een publiekrechtelijke grondslag gebaseerde bevoegdheden. (TK 1997-1998, 25 892, nr. 3, p. 84)'

In de nota van toelichting bij het besluit staat in dat kader het volgende vermeld:

'De fotograaf en de betrokken burger komen overeen dat de fotograaf een pasfoto maakt en een handtekening digitaal vastlegt en deze vervolgens toezendt aan de RDW. De verwerking van persoonsgegevens is noodzakelijk voor het uitvoeren van deze overeenkomst. Artikel 8 Wbp bevat een limitatieve opsomming van de gronden die een gegevensverwerking rechtvaardigen, waaronder dat de gegevensverwerking noodzakelijk is ter uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is (artikel 8, aanhef en onder b, Wbp).'

Gezien hetgeen de AP hiervoor reeds over de verantwoordelijke voor de gegevensverwerking heeft opgemerkt en de omstandigheid dat de afgifte van rijbewijzen een publiekrechtelijke taak is, verzoekt de minister de 'grondslag voor de gegevensverwerking' in het kader van dit besluit aan te passen, dan wel nader te motiveren op welke wijze artikel 8, aanhef en onder b, van de Wbp een mogelijke grondslag is.

Rasgegevens

Artikel 16 van de Wbp bepaalt, voor zover thans van belang, dat de verwerking van persoonsgegevens betreffende iemands ras verboden is behoudens het bepaalde in deze paragraaf (van de Wbp).

Datum
19 mei 2017

Ons kenmerk
z2017-02271

Inzake het besluit zullen bijzondere gegevens – rasgegevens –, als bedoeld in de zin van artikel 16 van de Wbp worden verwerkt¹. In dit geval kan het ervoor worden gehouden dat gegevens betreffende iemands ras met het oog op de identificatie van de betrokken persoon worden verwerkt. Verwerking van persoonsgegevens betreffende iemands ras dient slechts in zeer uitzonderlijke gevallen te worden toegestaan. Nog los van de vraag wie als verantwoordelijke dient te worden aangewezen, de minister c.q. de RDW dan wel de fotograaf, in beide gevallen dient nader te worden gemotiveerd op welke wijze gegevens betreffende iemands ras in overeenstemming met de wet kunnen worden verwerkt.

Fysieke check

De nota van toelichting vermeld het volgende:

‘De door de erkende fotograaf verzonden foto wordt middels beproefde technieken vergeleken met de oude foto van de rijbewijshouder in het register. Bij een fysieke aanvraag vindt deze beoordeling plaats aan de hand van een vergelijking van de pasfoto, de burger en een identiteitsbewijs.’

Zoals in de nota staat aangegeven wordt met ‘beproefde technieken’ bedoeld dat er gebruik wordt gemaakt van software die bijvoorbeeld ook op luchthavens wordt gebruikt om de identiteit elektronisch te verifiëren. Anders dan op luchthavens zal in het kader van dit experiment de burger dan wel betrokkene niet fysiek aanwezig zijn. Ten opzichte van de huidige gang van zaken, ontbreekt een fysieke check² door een medewerker van de gemeente.

De AP adviseert u in de nota van toelichting te onderbouwen op welke wijze het ontbreken van de fysieke check door een medewerker van de gemeente ten behoeve van een juiste en nauwkeurige verwerking van persoonsgegevens wordt ondervangen door de elektronische check en wordt gewaarborgd dat de aanvrager van het rijbewijs ook daadwerkelijk recht heeft op het door hem/haar aangevraagde rijbewijs, vooral nu het rijbewijs kan worden laten thuisbezorgd op een door de aanvrager opgegeven adres in Nederland.

Privacy impact assessment

Gezien de ontwikkeling van nieuwe ICT-systemen dan wel software inzake het experiment met het op elektronische wijze aanvragen van rijbewijzen, is de minister verplicht rekening te houden met de resultaten van een PIA³. Niet is gebleken dat in dit geval een PIA heeft plaatsgevonden. Daarbij wijst de AP u ook op artikel 35 van de AVG, op grond waarvan ter zake van dit besluit – naar het zich thans laat aanzien – een gegevensbeschermingseffectbeoordeling wordt verlangd.

De AP adviseert de minister een PIA uit te (doen) voeren – voor zover deze nog niet heeft plaatsgevonden – en in de nota van toelichting verslag van de uitkomsten van deze PIA te doen.

¹ Het verbod van om gevoelige gegevens te verwerken, kan worden opgeheven door een van de daarop volgende bepalingen (art. 17-23 van de Wbp).

² In dat kader wordt tevens opgemerkt dat de fotograaf het rijbewijsnummer van de aanvrager verwerkt. Het rijbewijs hoeft hierbij echter niet te worden overgelegd, de aanvrager kan het rijbewijsnummer ook voorlezen. Dit lijkt fout-/fraudegevoelig.

³ Brief van 21 juni 2013 van de minister voor Wonen en Rijksdienst over het Toetsmodel Privacy Impact Assessment Rijksdienst, www.rijksoverheid.nl.

Datum
19 mei 2017

Ons kenmerk
z2017-02271

Bewaren persoonsgegevens

Artikel 10 van de Wbp bepaalt dat persoonsgegevens niet langer worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.

Uit de nota van toelichting volgt dat de digitale pasfoto van betrokkene die aan de RDW is verzonden door de RDW wordt verwerkt en wordt vernietigd na de evaluatie van het experiment. Dit geldt ook als geen rijbewijs wordt afgegeven. Het bewaren van persoonsgegevens, ook indien geen rijbewijs wordt afgegeven lijkt strijdig te zijn met artikel 10 van de Wbp – persoonsgegevens mogen slechts worden bewaard indien dit noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld – . De AP adviseert in de nota van toelichting te onderbouwen op welke wijze het bewaren van digitale pasfoto's – indien geen rijbewijs wordt afgegeven – noodzakelijk is tot de verwerking van het doeleinde, in casu de afgifte van rijbewijzen.

Advies

De AP heeft bezwaar tegen het ontwerpbesluit en adviseert u dit niet aldus te nemen.

Indien u behoefte heeft aan een nadere toelichting op het advies, dan is de AP daartoe bereid. Voorts verneem ik graag op welke wijze u gevolg gaat geven aan het advies.

Een afschrift van deze brief wordt verzonden aan de (plv.) functionaris voor de gegevensbescherming.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,
Voor deze,

Vicevoorzitter